

שלמה בוכשרייבר ת.ז. 53971958
באמצעות ב"כ עוה"ד דניאל אפשטיין
מרח' ויצמן 108 כפר סבא 44203
טל. 09-7670012 פקס. 09-7670015
דואר אלקטרוני: daniel@yep-law.com

בעניין שבין

וכן ע"י ב"כ עו"ד יהונתן יצחק
מרח' בני משה 2 תל אביב 62308
טל. 03 – 6056622 – 03 פקס. 03 – 6051550
דואר אלקטרוני: yonil@comlaw.co.il

התובע

נ ג ד

1. עיריית כפר סבא
מרחוב ויצמן 135 כפר סבא
2. מפעל מים כפר סבא, אגודה חקלאית שיתופית בע"מ,
מספר אגודה 6-000064-57
מרחוב ויצמן 135, כפר סבא

הנתבעות

מהות התביעה : תביעה למתן פסק דין הצהרתי לתיקון חוק עזר ותביעת השבה נגד רשות.

סכום התביעה האישי : 256.53 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק, מיום התשלום ועד למועד ההשבה בפועל.

כתב תובענה ייצוגית

מוגשת בזאת תובענה ייצוגית על פי חוק תובענות ייצוגיות התשס"ו – 2006 (להלן: "החוק").

עניינה של התובענה בעיריית כפר סבא ובמפעל המים מטעמה, הכפוף לחוק העזר של העירייה, הגובים ביודעין מדי שנה מיליוני שקלים שלא כדון בגין אגרת ביוב המוטלת על כלל מחזיקי הנכסים בעיר, ובאופן שאינו מתיישב עם כללי המנהל התקין והסבירות השלטונית.

במסגרת אגרת הביוב המוטלת על מחזיקי נכסים בבניינים שקיימת בהם צריכה משותפת של מים (להלן: "המחזיקים" או "חברי הקבוצה"), מחייבות הנתבעות את המחזיקים בתשלום, בין היתר, עבור צריכת המים המשותפת שרובה ככולה מנוצלת למטרות השקיה, גינון ונוי ושאינה מוזרמת כלל למערכת הביוב.

באופן זה מנצלות הנתבעות לרעה את גביית האגרה על מנת "להתעשר על גבם" של חברי הקבוצה שלא כדין, שכן אין כל זיקה בין התשלום הנדרש לבין שירות איסוף הביוב ואין כל קשר סיבתי בין הצורך בתשלום לשירות המבוקש, שכן, כאמור, מים המשמשים להשקיה, גינון ונוי אינם נאספים כלל במערכת הביוב.

בהמלצות דו"ח ועדת ראובן גרונאו בעניין הסדרת תעריפי תאגידי המים והביוב משנת 2005 (להלן: "דו"ח גרונאו") נקבע מפורשות כי "מים המשמשים בחקלאות ובגינות (פרטי או ציבורי) אינם נאספים במערכת הביוב ועל כן יהיו פטורים מאגרת ביוב".

בהתאם לכך ונכון למועד הגשת תביעה זו, רובן המכריע של העיריות (מעל ל-90%) החריגו בחוקי העזר העירוניים את חיוב אגרת הביוב בגין צריכה משותפת למטרות השקיה, גינון ונוי, ומחזיקי הנכסים שיש בהם צריכה משותפת של מים אינם מחויבים באגרת ביוב למטרות אלו.

בהתאם לסעיפים 3(א), 5(ב) ו- 41 לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות") וסעיף 11 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות ובהתאם לסמכותו לפי סעיף 3(5) לחוק בתי משפט מנהליים, התש"ס – 2000 (להלן: "חוק בתי משפט מנהליים") וסעיף 2 לתוספת השלישית לחוק בתי משפט מנהליים, זכאי התובע להגיש תובענה זו הואיל ומדובר בתביעה לתיקון חוק עזר עירוני ותביעת השבה כנגד רשות.

פירוט העובדות

- 1 התובע הינו תושב תושב העיר כפר סבא, המתגורר בדירה מס' 5 בבית המשותף שברחוב ירושלים 15, מס' נכס 23501500500 (להלן: "הנכס").
- 2 הנתבעת 1 הינה רשות מקומית שכוננה כדין בהתאם לפקודת העיריות [נוסח חדש].
- 3 הנתבעת 2 הינה אגודה חקלאית שיתופית, שהוקמה בהתאם לפקודת האגודות השיתופיות, (להלן: "הפקודה") ואשר אחראית על אחזקה, אספקה וגביה של שירותי המים והביוב בעיר כפר סבא.
- הנתבעת 2 הינה "רשות" כהגדרתה בסעיף 2 לחוק בתי משפט מנהליים וכפי שנקבע ע"י בית המשפט המחוזי בתל אביב בעת"מ 1409/01 ורד בר גינון ופיתוח בע"מ נ' מפעל מים כפר סבא אגודה חקלאית שיתופית בע"מ (פדאור (לא פורסם) 410 8 02).
- הנתבעת 2 הינה גם "עוסק" כאמור בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981.
- 4 הנתבעת 2 אחראית, בין היתר, על גביית התשלומים בגין צריכת המים ושירותי הביוב, על פי הסמכויות שהעבירה לה הנתבעת 1.
- 5 במסגרת תשלומי החובה החלים על תושבי העיר כפר סבא, חל בין היתר תשלום תקופתי עבור אגרת הביוב, המוטל לשם כיסוי הוצאות האחזקה של רשת הביוב של העירייה.

6 בהתאם לסעיף 2 לחוק עזר לכפר סבא (אגרת ביוב), תשל"ו-1976 (להלן: "חוק העזר"), נדרשים המחזיקים לשלם אגרת ביוב בשיעור שנקבע בתוספת לחוק העזר, על פי צריכת המים בפועל. כמו כן נקבע בסעיף 4 לחוק העזר כי אגרת הביוב תשולם יחד עם אגרת המים.

רצ"ב העתק חוק העזר ומסומן כנספח א' לתביעה.

7 התוספת לחוק העזר מפרטת את שיעורי אגרת הביוב הנגבית לכל מ"ק מים לצריכה ביתית, ללא כל הבחנה בין צריכה פרטית לצריכה משותפת.

8 כפי שניתן ללמוד מהחשבונות התקופתיים לשנים 2006 – 2008 שהונפקו לתובע ע"י הנתבעת 2 (להלן: "החשבונות התקופתיים"), אגרת הביוב נקבעת בהתאם לסך צריכת המים הפרטית והחלק היחסי בצריכת המים המשותפת של כל מחזיק.

מצ"ב העתק של החשבונות התקופתיים הנ"ל וטבלת החיובים ביתר המסומנים כנספח ב' לתביעה.

9 יובהר כי בחשבונות התקופתיים הנ"ל אין אבחנה לגבי כמות צריכת המים המשותפת של הבניין המשמשת לצורכי השקיה, גינון ונוי, ולפיכך מחייבת הנתבעת 2 את התובע באגרת ביוב על מלוא חלקו היחסי בצריכת המים המשותפת, למעט פטור זניח הנובע מ"הקצבה שנתית" של מים לגינון.

10 דא עקא, המים הנצרכים במשותף ע"י כל מחזיקי הנכסים בבניין שבו מתגורר התובע, כמו גם במרבית הבניינים בעיר, משמשים בעיקר למטרות השקיית הגינה ברכוש המשותף ואין עוררין כי מים אלו אינם נאספים כלל במערכת הביוב העירונית.

11 חשוב להדגיש כי צריכת המים המשותפת של מרבית הבניינים משמשת באופן כמעט אבסולוטי (לפחות 90%) לצורכי השקיה, גינון ונוי ואלו, כאמור, אינם מתנקזים כלל למערכת הביוב העירונית, וכפי שהדבר בא לידי ביטוי באופן מפורש בעמוד 10 לדו"ח ועדת גרונאו: "בדרך כלל אגרת ביוב אחידה בכל רשות לכל סוגי המשתמשים, כאשר מים המשמשים לגינון (פרטי או ציבורי) פטורים מהאגרה, כיוון שאינם מוזרמים למערכת הביוב...". כמו כן, ראה האמור בהמלצות הועדה בעמוד 60 בהתייחס לחיוב באגרת הביוב.

העתק מהעמודים הרלבנטיים לדו"ח הוועדה המייעצת להסדרת תעריפי תאגידי המים והביוב מחודש יולי 2005 מצ"ב ומסומן כנספח ג' לתביעה.

12 במשך השנים 2006-2008 סך הצריכה המשותפת בגינה חויב התובע בגין אגרת ביוב עמד על 206 מ"ק. מתוך שיעור זה, פטרו הנתבעות את התובע מתשלום אגרת ביוב בשיעור של 26 מ"ק בלבד, המהווה לכאורה סך ה"הקצבה השנתית" להשקיית הגינה.

13 מדובר בפטור של 12.5% בלבד משיעור הצריכה המשותפת של המים בגינה חויב המבקש באגרת ביוב, זאת על אף ששיעור המים המשמשים למטרות השקיה, גינון ונוי עומד בשיעור של 90% לכל הפחות וכמתואר לעיל.

- 14 כמו כן יובהר כי הפטור בגין תשלום אגרת ביוב במסגרת "ההקצבה השנתית" אינו מעוגן בחוקי העזר של הנתבעת 1, אין לו כל אזכור ו/או הסבר בחשבונות התקופתיים הנשלחים למחזיקים ולא ידוע כלל מהי הפרוצדורה ו/או התנאים הנדרשים לשם קבלת פטור שכזה.
- 15 בשל האמור לעיל ולמיטב ידיעתו של התובע, מרבית הנכסים בתחומי הנתבעת 1 אינם זכאים לפטור המתואר לעיל אלא מקבלים אוטומטית "הקצבה שנתית" ופטור מתשלום אגרת ביוב בשיעור 1 מ"ק בלבד !!!
- 16 על אף האמור לעיל, שילם התובע לנתבעת 2 את מלוא התשלומים שנדרשו ממנו בגין אגרת הביוב בהתאם לחשבונות התקופתיים.

עילות התביעה

א. הנתבעות פועלות בחוסר סמכות

- 17 חיוב המחזיקים באגרת ביוב עבור מים המשמשים למטרות השקיה, גינון ונוי, על פי חוק העזר ו/או חוק תאגידי מים ביוב, מהווה פעולה בחוסר סמכות מצדן של הנתבעות ויש לחדול מחיוב זה לאלתר.
- ראה דבריו של השופט בדימוס א' וינוגרד בספרו **דיני רשויות מקומיות**, מהדורה רביעית, ספטמבר 1988, עמ' 292 : **"מחוקק המשנה אינו רשאי לחרוג מסמכויות שהוענקו לו. פעולה תוך חריגה מסמכות כמוה כאין וכאפס. אם הוראות חקיקת המשנה... אינן צודקות בעליל, אם נראית בהן כוונה רעה או התערבות מטרידה ללא הצדקה, יפסול בית המשפט את החקיקה בשל היותה חורגת מהסמכות..."**
- 18 עיקרון חוקיות המינהל קובע כי רשות מנהלית רשאית לפעול אך ורק על פי הסמכויות שהעניק לה הדין, ובמסגרתו. עיקרון החוקיות דורש כי לגבי כל פעולה מנהלית ניתן יהיה להצביע על מקור סמכות הקובע בחוק או מכוח החוק. הדין מוליד את הסמכות ובהיעדר דין מסמך משוללת פעולת הרשות סמכות ואין לה תוקף.
- 19 סמכותה הכללית של הנתבעת 1 לגבות אגרות מתושביה מוסדרת בסעיפים 250 ו- 251(1) לפקודת העיריות (נוסח חדש).
- 20 חוק הרשויות המקומיות (ביוב), התשכ"ב – 1962 (להלן: "חוק הביוב") מסמך את הרשויות המקומיות, וביניהן הנתבעת 1, להטיל בחוק עזר על **המחזיקים בנכסים המחוברים לביוב** אגרה לכיסוי הוצאות אחזקת הביוב שלה (סעיף 37 לחוק).
- 21 בסעיף 39(א) לחוק הביוב אף נקבע במפורש כי **"אגרת ביוב יכולה להיות מודרגת והיא תוטל לפי קנה מידה שתקבע הרשות המקומית בחוק העזר"**.
- 22 בחוק הביוב מוגדר "נכס" כבניין או קרקע בתחום הרשות המקומית, למעט רחוב.

- 23 גינה המהווה חלק מהרכוש המשותף, אינה נופלת בהגדרת בנין על פי הגדרת חוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965, ויש להתייחס אליה כאל קרקע, כאמור בחוק הביוב.
- 24 לפיכך, גינה מהווה נכס על פי חוק הביוב, אך בניגוד לבניין, מדובר בנכס שאיננו מחובר למערכת הביוב, ומכאן שאין מקום לחייב את המחזיקים באגרת ביוב בגין צריכת מים המשמשים למטרות השקיה, גינון ונוי.
- 25 על אף כל האמור לעיל, קבעה הנתבעת 1 בחוק העזר שהתקינה כי אגרת הביוב אינה מודרגת, והחיוב הינו בגין כל המים הנצרכים, ובכלל זה, מים למטרות השקיה גינון ונוי שאינם נאספים כלל במערכת הביוב.
- 26 באופן המתואר לעיל, פעלה הנתבעת 1 בחוסר סמכות, שכן היא מחייבת את המחזיקים בתשלום אגרת ביוב עבור נכסים שאינם מחוברים למערכת הביוב ובניגוד להוראות חוק הביוב.
- 27 בנוסף לאמור לעיל, פועלות הנתבעות בחוסר סמכות כאשר הן מחייבות את המחזיקים בתשלום "אגרת ביוב", בגין צריכת מים משותפת המשמשת להשקיה, בהעדר זיקה ו/או קשר סיבתי בין החיוב לבין השירות הניתן למחזיקים בפועל, כל זאת בניגוד לפסיקת בית המשפט העליון ולהלכה הקיימת.
- 28 מכיוון שכרשות ציבורית צריכה הנתבעת 1 לפעול על פי חוק וכל פעולותיה, לרבות ובעיקר גביית האגרות, חייבות להיעשות בדלת אמותיה של מסגרת הסמכות שהוקנתה לה בחוק ובדאי שעפ"י חוקי העזר שהיא עצמה התקינה, עולה מכל האמור לעיל כי בחיבה את התובע ואת חברי הקבוצה באגרת ביוב עבור מים המשמשים להשקיה, גינון ולנוי, חרגה הנתבעת 1, באופן בוטה וגס, מהסמכות שהוקנתה לה בדין ופעולתה עולה עד כדי הפרת חובה חקוקה.
- 29 עופר שפיר, בספרו אגרות והיטלי פיתוח ברשויות המקומיות, נבו הוצאה לאור, 1998, בעמוד 345 קובע:
- "אגרת הביוב מיועדת למימון אחזקתה השוטפת של מערכת הביוב, וזאת להבדיל מהיטל ביוב, המיועד להתקנת שלבי הביוב או לקנייתם... הוראת סעיף 39 לחוק מתייחסת לגובה האגרה ולמדדים לקביעתה. בפועל, נקבעת ומחושבת האגרה ע"י הרשויות כולן לפי תעריף קבוע למ"ק שופכין. התעריף נקבע לפי תחשיב הלוקח בחשבון את כלל עלויות האחזקה של מערכת הביוב לתקופת זמן למול כמות השופכין. לשם הערכת כמות שופכין זו בה יוכפל התעריף למטר מעוקב, יוצאות הרשויות המקומיות מתוך הנחה בסיסית, לפיה כל המים הנצרכים ע"י מחזיק בנכס נפלטים, בסופו של דבר, למערכת הביוב, ואשר על כן מחשבות הן את אגרת הביוב התקופתית לפי סך כמות המים שנצרכה בנכס נשוא החיוב. (בהפניה של המחבר להערה מס' 88 בתחתית העמוד)... למעט מים לצורכי גינון והשקיה, שהרשויות המקומיות אינן מונות אותם לעניין החיוב באגרת הביוב (הדגשה של הח"מ).*
- 30 בדומה לנתבעת 1, אף הנתבעת 2 פועלת בחוסר סמכות ובניגוד לדין כאשר היא גובה אגרת ביוב בגין שירות שאינו מסופק כלל למחזיקים.
- 31 כמי שגובה את אגרת הביוב בפועל, הנתבעת 2 הינה שלוחתה של הנתבעת 1 והוראות חוק הביוב חלים עליה בהתאמה. מכאן עולה כי כאשר הנתבעת 2 מחייבת את המחזיקים בתשלום אגרת ביוב בגין השקיית גינות שאינן מחוברות כלל למערכת הביוב, היא פועלת בניגוד להוראות חוק הביוב ובחוסר סמכות, שכן כספים אלו אינם משמשים למטרת אחזקת הביוב.

32 סעיף 149 (ב) לחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001 (להלן: "חוק תאגידי מים וביוב") קובע כי רשות מקומית שהקימה לפני תחילתו של חוק זה חברה להפעלת משק המים והביוב בתחומי הרשות המקומית, והעניקה לה בעלות, חכירה או זכות שימוש בנכסי מערכת המים ומערכת הביוב שלה, כולם או מרביתם, רשאית להחליט, בדרך האמורה בסעיף 3(ב), כי חוק זה יחול על אותה חברה.

33 יודגש כי ממועד הקמתה של הנתבעת 2 לפני עשרות שנים ונכון למועד זה, משמשת הנתבעת 2 הלכה למעשה כתאגיד מים וביוב נפרד מטעם הנתבעת 1. מכאן נובע כי הוראות חוק תאגידי מים וביוב חלים על הנתבעת 2 והיא חייבת להתנהל על פי העקרונות שהותוו לרשויות המקומיות בחוק תאגידי מים וביוב.

34 סעיף 102(ב) לחוק תאגידי מים וביוב קובע במפורש כי "התעריפים בעד שירותי המים ובעד שרותי הביוב ייקבעו בהתאם לעלות אספקת השירותים...; כל מחיר ישקף, ככל האפשר, את עלות השירות שלו הוא נקבע". (ההדגשות של הח"מ).

35 הוראות סעיף 39(א) אף מחזקות גישה זו בקובען כי הנתבעת 2 תנקוט את האמצעים הדרושים לשם גביית התשלומים המגיעים לה בעבור השירותים שהיא מספקת.

36 מהוראות החוק עולה בבירור כי הנתבעת 2 רשאית לגבות תשלום מהמחזיקים אך ורק בגין שירות שניתן להם. לא כך היא בעניין אגרת הביוב המוטלת לשימוש מטרות השקיה, גינוי ונוי, שכן המים הזורמים מהם אינם נאספים כלל במערכת הביוב העירונית ולכן לא ניתן בגינם שירות איסוף ביוב.

37 מן האמור לעיל עולה כי הנתבעת 2 פועלת בניגוד להוראות חוק תאגידי מים וביוב כאשר היא מחייבת את התובע והמחזיקים בתשלום עבור שירות שכלל אינה מספקת ועליה לחדול מחיובים אלו לאלתר ולהשיב לתובע ולמחזיקים את הכספים שגבתה ביתר.

ב. עשיית עושר ולא במשפט

38 הנתבעת 2 חייבת להשיב לתובע ולחברי הקבוצה את כל הכספים אשר שולמו ביתר מכוח סעיף 1(א) לחוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979 (להלן: "חוק עשיית עושר").

39 לעניין זה יודגש כי הפטור מהשבה, כאמור בסעיף 2 לחוק עשיית עושר, אינו חל על הנתבעות שכן לתובע ולחברי הקבוצה נגרם חסרון כיס וההשבה היא צודקת ומתחייבת שכן מדובר ברשות האמורה להקפיד על ניהול תקין ומקצועי של ענייניה ולא לגבות כספים מהציבור שלא כדין, מתוך הנחה שגם אם יתגלה הדבר, לא תהיה מחויבת להשיב את הסכומים שגבתה ביתר.

40 כבוד השופט ג' קלינג אמר על כך בת.א. 1690/01 משה רונן נגד מועצת עיריית בת ים [פדאור (לא פורסם) 03 (2) 775], כשהוא מצטט מדבריו של פרופ' ד' פרידמן בספרו "דיני עשיית עושר ולא במשפט" (מהדורה שניה בע"מ : 877):

"קשה לקבל את הגישה הכוללנית שלפיה צריכה הזכות להשבה להישלל מחמת "שאין האזרח יכול לשבת בחיבוק ידיים...". השאלה המכרעת היא אם טעה האזרח ושילם מתוך שהאמין שהדין מחייב אותו להיענות לדרישת התשלום. אם כן הדבר, אין סיבה לשלול זכותו להשבה בטענה שהיה עליו לפנות לבית המשפט, וכי מדוע יעשה זאת שעה שהוא מאמין (בטעות) שהדרישה בדין יסודה?

גם העובדה, כשלעצמה, שהטעות נוגעת למספר רב של בני אדם, איננה צריכה לשמש מכשול להשבה. מדובר בגביית כספים שלא כדין, שנעשתה ע"י רשות ציבורית, המצווה להקפיד על רמת התנהגות גבוהה ועל כך שגביית המס תיעשה בצורה הוגנת ונאותה... הדעת נותנת כי האזרח המקבל דרישת תשלום מן השלטון, רשאי להניח כי הדרישה מבוססת על אדני החוק.

שלילת זכות ההשבה במקרה של תשלום מס שאינו מגיע, משמעותה שמוטל על האזרח לבדוק כל דרישת תשלום המופנית אליו מצד השלטון. בדיקה כזו עשויה לחייב קבלת יעוץ משפטי ובמקרים רבים תהיה כרוכה בהוצאות. ספק אם ניתן להצדיק מדיניות משפטית הקובעת עיקרון כזה. נראה שגם מנקודת מבטן של הרשויות יש לחתור למצב שבו יחוש האזרח שהשלטון נוהג עימו ביושר, כך שהאזרח ידע שהוא חופשי להיענות לדרישת תשלום של השלטון, ביודעו שאם יתברר כי נפלה טעות יוחזר לו כספו".

41 ראה גם דבריה של כב' הש' יהודית צור בעמ"נ 227/04 פרץ בוני הנגב – אחים פרץ בע"מ ואח' נ' עיריית בית שמש [פדאור (לא פורסם) 05 (1) 501]:

"נקודת המוצא לדיוננו היא כי רשות מנהלית שגבתה מהאזרח כספים שלא כדין חובה עליה להשיבם, זולת אם מתקיימות נסיבות בהן יעלה בידה להצביע על הגנות מיוחדות, המצדיקות הימנעות מהשבה. ההגנה על קניינו של הפרט הינה הגנה חוקתית. חריגה מעקרון זה תתאפשר רק במקרים חריגים..... בענייננו, התברר כי העירייה לא פעלה בזהירות הנדרשת... על בסיס נתונים אלה ניתן היה להגיע למסקנה, כי מדובר בגביית תשלומים שלא כדין וגם שלא בתום לב. בנסיבות אלו, חובת השבת הכספים מצד הרשות ברורה הן לפי דיני המנהל הציבורי והן לפי דיני עשיית עושר ולא במשפט...". (ההדגשה לא במקור – של הח"מ).

ג. הפרת חובת תום הלב

42 העיקרון של פעולת רשות הציבורית בתום לב ובדרך מקובלת הינו "עקרון על" מקדמת דנן.

לעניין זה ראה האמור בעמ' 456 לפסק דינו של כב' הנשיא בדימוס, מ' שמגר, בבג"צ 376/81 משה לוגסי נגד שר התקשורת, פ"ד ל"ו(2), 449: "כלל גדול הוא שרשות ציבורית חייבת לכלכל את מעשיה בתום-לב, כלומר לנהוג ביושר ובהגינות ביחסיה עם האזרח, ואם במישור הפרטי, לפי סעיפים 12(א) ו-39 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973, חייב אדם, במשא-ומתן לקראת כריתת חוזה ובקיום של חיוב הנובע מחוזה, לנהוג בתום-לב, רשות ציבורית בעניינים שבינה לבין האזרח לא-כל-שכן".

וכן ראה האמור בעמ' 457 לפסק הדין הנ"ל: "תום הלב הוא בגדר כלל, המקובל כעיקרון אוניברסאלי, ובתור שכזה קדם לחקיקתם של סעיפים 12 ו-39, כפי שגם קדמו להם הוראות נוספות בחוק החרות שלנו, שהן בעלות משמעות דומה".

- 43 הנתבעת 1 פעלה, כאמור, בחוסר סמכות וחוסר תום לב והטעתה את המבקש ואת חברי הקבוצה כאשר גבתה, באמצעות נתבעת 2, כספים שאינם מגיעים לה בדיון.
- 44 את פעולתן זו עשו הנתבעות אך ורק על מנת להגדיל את בסיס המס שהנתבעת 1 גובה מהקבוצה ואת רווחיה של הנתבעת 2, ללא כל הצדקה ו/או זיקה ו/או קשר סיבתי כלשהו לשירות שבגינו נדרש התשלום.

ד. הנתבעות פועלות בחוסר סבירות קיצוני

- 45 התקנת חוק העזר וגביית אגרת ביוב בעבור מים משותפים המשמשים למטרות השקיה, גינון ונוי הינן פעולות שנעשות בחוסר סבירות קיצונית המחייב את הפסקת הגבייה לאלתר.
- 46 כבוד השופט מ' גל קבע בפרשת רוטשטיין הנ"ל (בעמ' 524 לפסק הדין) כי "**פעולת רשות בשירות ושלא בתום לב, שלא לדבר על מרמה או הטעייה, חורגת ממתחם הסבירות**".
- 47 הנתבעת 1 התקינה את חוק העזר, באופן שגביית תשלום עבור שימוש במי השקיה הזורמים לגינה, שאינה מחוברת למערכת הביוב, מהווה פעולה בחוסר סמכות.
- 48 יתר על כן, התקנת חוק העזר המטיל אגרה בגין שירות שאין בינו ובין הגבייה כל זיקה או קשר סיבתי, שהינה גם כן פעולה בחוסר סמכות וחוסר תום לב, מעצימה את קיצוניות חוסר הסבירות שבפעולת הנתבעת 1.
- 49 כאמור בסעיף 37 לחוק הביוב מוסמכת הנתבעת 1 להטיל בחוק עזר על **המחזיקים בנכסים המחוברים לביוב** אגרה **לכיסוי הוצאות אחזקת הביוב שלה**.

בעניינו, אין בגביית היתר של אגרת ביוב בגין צריכה משותפת של מים המשמשים להשקיית הגינות דבר וחצי דבר עם רצון לאזן את קופת הנתבעות. מכאן עולה שמטרתה היחידה של גביית היתר הינה העשרת קופתן של הנתבעות שלא כדין וללא כל הצדק.

מכאן עולה שמטרתה היחידה של גביית היתר הינה העשרת קופתן של הנתבעות שלא כדין וללא כל הצדק.

- 50 חוסר סבירות ורמת קיצוניותו נמדדים אף בהשוואה להתנהלות רשויות מקומיות אחרות, כדוגמת הנתבעת 1. מבדיקה מקיפה עולה כי כ- 90% מהרשויות המקומיות הפנימו את חוסר הסבירות שבגביית אגרה בגין שירות שאין בינו ובין השירות הניתן כל זיקה או קשר סיבתי, וקבעו כי אגרת הביוב בגין צריכה משותפת של מים להשקיה, גינון ולנוי תהיה מודרגת. בכך, פעלו אותן רשויות כפי שמצופה מרשות שלטונית, קרי שתנהג בהגינות, במסירות ובתום לב מוגברים. למרבה הצער לא ניתן לאמור כדבר הזה על פעולתן של הנתבעות 1 ו- 2 בעניינו.

- 51 בשנת 2005 פורסם, כאמור, דו"ח ועדת גרונאו שעסק בעניין הסדרת תעריפי המים והביוב. קביעתו החד משמעית של הדו"ח, שהינו בלתי תלוי ואשר מסכם את פעולת הועדה שהוקמה על פי הנחיית מנהל ויו"ר הרשות לשירותים ציבוריים מים וביוב הייתה כי "**מים המשמשים בחקלאות ובגינות (פרטי או ציבורי) אינם נאספים במערכת הביוב ועל כן יהיו פטורים מאגרת ביוב**".

בהתעלמן לחלוטין מהדו"ח וממסקנותיו, באי תיקונו של חוק העזר ובהמשך גביית היתר, פעלו הנתבעות, ועדיין ממשיכות לפעול, בחוסר סבירות קיצוני.

52 הנתבעות בהתנהגותן **מכירות למעשה** בעיקרון כי יש ליתן פטור בתשלום אגרת ביוב בגין צריכת מים משותפת המיועדת למטרות השקיה, גינון ונוי, שכן קיים מנגנון של "הקצבה שנתית" שבמסגרתו כמות מסוימת של מים המוקצבת להשקיית הגינות פטורה לצורך חישוב אגרת הביוב.

דא עקא שפטור זה הינו מזערי, שולי ואינו משקף כלל את כמויות המים הנצרכות בפועל ע"י המחזיקים לצורכי השקיה, גינון ונוי.

בהתנהלות זו של הנתבעות קיימת הלכה למעשה הסכמה ו/או הודאה בנכונות ובצדקת הטענות העומדות בבסיס תביעה זו, אך למרבה הצער הדבר אינו בא לידי ביטוי בחיוב המחזיקים בפועל שכן שיעור "ההקצבה השנתית" **הינה בבחינת לעג לרש ואינו מידתי כלל.**

על פניו נראה כי ההקצבה השנתית מהווה למעשה "מס שפתיים", שהנתבעות משלמות בכדי לצאת ידי חובה ולמראית עין בלבד וזאת אך ורק לשם הפגנת מידתיות והתחשבות לכאורה כלפי המחזיקים בנכסים, אך בפועל שיעור הפטור המזערי, אי הלימתו לכמויות האמיתיות המוזרמות לצרכי השקיה וגינן ושאינן נאספות למערכת הביוב ואי פרסום ומתן ההנחיות בדבר הפרוצדורה הנדרשת לקבלת הפטור לאגרת ביוב ממחישות את חוסר הסבירות בהתנהגותן של הנתבעות.

פירוט הנזק

53 לתובע נגרם נזק ישיר בסך **256.53** ₪, לא כולל הפרשי הצמדה וריבית כחוק.

ראה העתק הטבלה והחשבונות התקופתיים, שצורפו כנספח ב' לכתב התביעה.

54 יובהר כי לצורך החישוב הונח :

54.1 כי צריכת המים לצורכי השקיה, גינון ונוי מהווה כ – 90% מהצריכה המשותפת. יצוין כי הנחה זו הינה הערכה הגיונית ומקובלת, שכן ידוע כי צריכת המים המשותפת של בניינים נובעת באופן כמעט אבסולוטי משימוש לצרכי השקיית גינות.

54.2 תקופת חישוב הנזק נפרשת על פני תקופה של 24 חודשים, עפ"י הוראות סעיף 21 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו – 2006.

55 תובענה זו מוגשת בשמם של כל מי שהחזיק ו/או מחזיק בנכס בתחומה של הנתבעת 1 ואשר שילם לנתבעות תשלום בגין אגרת ביוב, בין היתר עבור צריכה משותפת של מים המשמשים למטרות השקיה, גינון ונוי, בשנתיים שקדמו ליום הגשת תביעה זו, או בחלק מהן.

התובע מעריך כי קבוצת מחזיקי הנכסים שחויבו ביתר שלא כדין כוללת עשרות אלפי בתי אב ומעריך באופן זהיר ושמרני את נזקי כל חברי הקבוצה בסך של כ- 6,179,295 ₪ לפחות.

לסיכום

56 לאור כל האמור לעיל, מתבקשת בית המשפט הנכבד כדלקמן :

56.1 להורות לנתבעת 1 לתקן את חוק עזר לכפר סבא (אגרת ביוב), תשל"ו-1976, באופן שגביית אגרת הביוב בגין צריכה משותפת של מים המשמשים למטרות השקיה, גינון ונוי תיעשה באופן מידתי ובהתחשב, ככל האפשר, בכמויות המים שמוזרמות בפועל למערכת הביוב.

56.2 להורות לנתבעת 2 לחדול מחיובו של התובע באגרת ביוב בגין צריכה משותפת של מים המשמשים לצורכי השקיה, גינון ונוי.

56.3 לחייב את הנתבעת 2 להשיב לתובע את מלוא הסכומים שנגבו ממנו שלא כדין בשנתיים הקודמות להגשת התובענה, בסך 256.53 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק, מיום התשלום ועד למועד ההשבה בפועל.

57 בד בבד עם הגשת תובענה זו מוגשת בקשה להכיר ולאשר התובענה כתובענה ייצוגית.

דניאל אפשטיין, עורך דין
ב"כ התובע

יהונתן יצחק, עורך דין
ב"כ התובע